

Lovforslag nr. L 164. Fremsat den 6. februar 1997 af trafikministeren (Bjørn Westh)

Forslag

til

Lov om overdragelse af Aalborg og Odense lufthavne

§ 1. Trafikministeren bemyndiges til at overdrage Aalborg og Odense lufthavne til kommuner eller kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 2. Overdragelserne sker vederlagsfrit for de pågældende kommuner eller kommunale fællesskaber og iøvrigt på vilkår, som trafikministeren fastsætter.

Stk. 3. Ved overdragelsen indtræder kommunen eller det kommunale fællesskab i statens rettigheder og forpligtelser vedrørende den pågældende lufthavn med undtagelse af de forpligtelser, der påhviler staten i medfør af § 3, stk. 3.

§ 2. Kommunale fællesskabers vedtægter og ændringer i disse skal godkendes af de kommunale tilsynsmyndigheder samt af trafikministeren.

§ 3. De statstjenestemænd, der ved kommuner eller kommunale fællesskabers overtagelse af driften gør tjeneste ved Aalborg og Odense lufthavne, bevarer deres ansættelsesforhold

til staten. Tjenestemændene er i dette ansættelsesforhold forpligtet til fortsat at gøre tjeneste ved den lufthavn, hvor de gør tjeneste på tidspunktet for overdragelsen.

Stk. 2. Kommunerne eller de kommunale fællesskaber tilbyder de i stk. 1 nævnte tjenestemænd overgang til ansættelse i kommunen eller det kommunale fællesskab.

Stk. 3. Til de tjenestemænd, der ikke ønsker at overgå til ansættelse efter stk. 2, udbetaler staten løn m.v. og afholder udgifter til pension i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandsløvgivningen.

Stk. 4. Kommunerne eller de kommunale fællesskaber refunderer fra overtagelsen af driften staten de lønninger m.v., der udbetales i henhold til stk. 3, og indbetaler løbende pensionsbidrag til staten for den pensionsalder, tjenestemændene optjener fra overtagelsen. Pensionsbidrag fastsættes af finansministeren.

§ 4. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger til lovforslaget.

1. Indledning.

Aalborg og Odense lufthavne har siden oprettelsen i 1940'erne været drevet af staten ved Statens Luftfartsvæsen (SLV). Driften har igennem årene været underskudsgivende for staten, og som nævnt i regeringens redegørelse »Trafik 2005« af december 1993 har det været overvejende, hvorvidt disse lufthavne på længere sigt skal drives i rent statsligt regi. For Aalborg Lufthavns vedkommende har der dog i 1995 og 1996 kunnet konstateres et overskud som følge af den seneste tids stigning i trafikken.

I modsætning til lufthavnen på Bornholm og Vagar Lufthavn på Færøerne, der også drives af SLV med betydelige underskud, men hvor staten på grund af disse områders beliggenhed kan siges at have et særligt ansvar for eksistensen af rimelige transportmuligheder til resten af landet, kan driften af Odense Lufthavn og af den civile del af Aalborg Lufthavn ikke længere anses for en statsopgave.

De øvrige lufthavne i Jylland er i sin tid anlagt på kommunalt initiativ – nogle ved medbenyttelse af de militære flyvestationer – og har siden været drevet i rent kommunalt regi. Som følge af forsvarrets tilstedeværelse i Aalborg har Aalborg Lufthavn siden 1952 været drevet i samdrift med Flyvestation Aalborg for så vidt angår benyttelsen af fælles faciliteter og tjenesteydelser. Der findes imidlertid i dag ingen trafikal begrundelse for, at den civile del af Aalborg Lufthavn fortsat bør drives af staten.

Ved tilvejebringelsen af den faste forbindelse over Storebælt vil Odense Lufthavn ikke længere kunne betragtes som et nødvendigt led i landets samlede trafikinfrastruktur, hvorimod lufthavnen fortsat må forventes at kunne spille en nyttig rolle i opfyldelsen af det fynske lokalsamfunds – og især erhvervsvirksomhedernes – transportbehov. Det vil derfor være naturligt, at lufthavnen nu overtages af lokalsamfundet.

For *Aalborg Lufthavns* vedkommende har der på initiativ af Aalborg Erhvervsråd været ført forhandlinger mellem Aalborg Kommune, Trafikministeriet og Forsvarsministeriet om vilkårene for overdragelse

af den civile del af lufthavnen til drift i kommunalt regi.

Der er herved opnået enighed om, at overdragelsen som udgangspunkt skal omfatte terminalbygningen, hangarer og andre bygninger med de arealer, som er nødvendige for driften af den civile lufthavn, samt landingshjælpemidler, rullende materiel og inventar. Den endelige afgrænsning af bygninger og arealer vil dog blive fastlagt ved indgåelse af aftale med forsvaret om den fortsatte civile benyttelse af lufthavnen, jf. nedenfor. På grund af den militære benyttelse af lufthavnen beholder staten landingsbanerne samt kontroltårnet med tilhørende udstyr.

Kommunen eller det kommunale fællesskab indgår aftale med forsvaret om den fortsatte civile benyttelse af lufthavnen og om forsvarrets levering af tjenesteydelser til selskabet og betalingen herfor. Forsvaret overtager i den forbindelse ansvaret for levering af flyvesikringstjeneste (indflyvnings- og tårnkontrolltjeneste) for den civile trafik, idet udførelsen af denne opgave indtil videre varetages af SLV, som fra Aalborg yderligere varetager visse landsdækkende kontrolopgaver for den overflyvende trafik.

Aalborg Erhvervsråd og Aalborg Kommune har ønsket overdragelsen af lufthavnen gennemført med virkning fra 1. januar 1997 i økonomisk hensende.

Indtil 1995 har driften af lufthavnen givet underskud – i 1992 således 9,3 mill. kr. efter forrentning og afskrivning af investeringer. I de følgende år faldt driftsudgifterne noget dels i kraft af forskellige effektiviseringsforanstaltninger, dels ved en revision af fordelingsnøgler internt i SLV. I 1995 konstateredes for første gang et overskud på 0,8 mill. kr. efter forrentning og afskrivning. I anden halvdel af 1996 skete der en væsentlig stigning i rute- og chartertrafikken på lufthavnen, hvilket for året 1996 resulterede i et overskud på ca. 5 mill. kr. efter forrentning og afskrivning.

Antallet af ansatte ved selve lufthavnsdriften svarer til 33 årsværk. Af de ansatte er 27 statstjenestemænd. Udover dette personale er der på lufthavnen beskæftiget 32 SLV-medarbejdere ved udførelse af flyvesikringstjeneste og teknisk vedligeholdelse af kontroludstyr m.v. Dette personale vil ikke blive om-

fattet af overdragelsen, men vil indtil videre fortsætte i deres tjeneste, idet flyvesikringstjenesten som nævnt ovenfor foreløbig skal udføres af SLV i henhold til aftale med forsvaret.

I løbet af de kommende måneder forventes der tilvejebragt klarhed over, hvilke kommuner der måtte ønske at gå ind som deltagere i et kommunalt fællesskab.

For *Odense Lufthavns* vedkommende har spørgsmålet om lokalsamfundets overtagelse af lufthavnen siden 1994 været genstand for forhandling mellem Trafikministeriet og Fyns Amtskommune, og på foranledning af en henvendelse fra Bogense, Otterup og Sønder sø kommuner til Trafikministeriet har der været foretaget en analyse af de økonomiske vilkår for driften af lufthavnen efter ibrugtagningen af den faste forbindelse over Storebælt.

På baggrund af den forventede nedgang i trafikken på lufthavnen som følge af åbningen af jernbaneforbindelsen over Storebælt i 1997 og af vejforbindelsen i 1998 må der regnes med årlige driftsunderskud af en størrelse, de tre kommuner ikke vil kunne bære alene, og med henblik på en vurdering af mulighederne for at inddrage en videre kreds af de fynske kommuner har Fyns Amtskommune i efteråret 1996 nedsat en arbejdsgruppe til at overveje spørgsmålet om overtagelse af lufthavnen.

Under hensyn til det forventede økonomiske resultat af den videre drift af lufthavnen samt i betragtning af, at landingsbanen trænger til ny belægning, formentlig senest i 1998, og at der i den forbindelse skal etableres et af miljømyndighederne krævet opsamlingsanlæg for urea (til afisning af banen), har Trafikministeriet stillet i udsigt, at staten vil bekoste de dermed forbundne udgifter – ca. 15 mill. kr. – når investeringerne bliver aktuelle. Herved er forudsat, at der forinden er opnået enighed i lokalsamfundet om oprettelse af et kommunalt fællesskab til videre drift af lufthavnen.

Hvis det viser sig, at der ikke er tilstrækkelig interesse i lokalsamfundet for en overtagelse af lufthavnen, har Trafikministeriet ikke til hensigt at foretage de nævnte investeringer, og det vil derefter afhænge af landingsbanens tilstand, hvor længe lufthavnen vil kunne holdes åben for trafik.

Underskuddet ved driften af lufthavnen udgjorde i 1996 3,6 mill. kr. efter forrentning og afskrivning. Det må formodes, at den forventede nedgang i trafikken efter ibrugtagningen af Storebælt-forbindelsen vil medføre en dertil svarende nedgang i indtægterne.

Antallet af ansatte ved selve lufthavnsdriften svarer til 33 årsværk. Af de ansatte er 26 statstjenestemænd. Lige som på Aalborg Lufthavn er der på

Odense Lufthavn beskæftiget SLV-medarbejdere i flyvekontrolltjenesten, som ikke vil blive omfattet af en overdragelse af lufthavnen til drift i kommunalt regi.

2. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser.

Overdragelsen af hver af de to statslufthavne til drift i kommunalt regi vil blive forelagt Folketingets Finansudvalg ved særskilte aktstykker, hvori de bevillingsmæssige vilkår og hovedindholdet af aftalerne mellem parterne fremgår. På finansloven bidrager Aalborg Lufthavn til SLV's økonomi med et overskud, mens Odense Lufthavn belaster SLV's økonomi med et underskud. Det forudsættes, at SLV holdes økonomisk neutral for overdragelserne, og de bevillingsmæssige konsekvenser heraf vil fremgå af aktstykkerne. I administrativ henseende bemærkes, at lufthavnsafgifterne for de to lufthavne efter overdragelsen ikke skal godkendes af Folketingets Finansudvalg i henhold til luftfartslovens § 71, stk. 1, 2. pkt., men kun af trafikministeren.

3. Forslagets erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser.

Overdragelsen af lufthavnene til lokale kommuner eller kommunale fællesskaber vil give de lokale myndigheder mulighed for gennem investeringer og driftsmæssige ændringer dels at imødegå konkrete ønsker fra det lokale erhvervsliv, dels gennem en udvikling og markedsføring af lufthavnen at søge at tiltrække mere trafik. Selve overdragelsen af de to lufthavne skønnes ikke at ville have miljømæssige konsekvenser.

4. Forslagets forhold til EU-retten.

Overdragelsen af de to lufthavne fra staten til kommuner eller kommunale fællesskaber må betragtes som en administrativ omlægning af offentlige infrastrukturelle opgaver, svarende til hvad der i tidens løb er gennemført på andre områder. Overdragelse af værdier i forbindelse med en sådan omlægning vurderes ikke at være omfattet af EF-Traktatens statsstøtteregler, hvis formål er at forhindre forvridding af konkurrenceforhold. Tværtimod vil der ved omlægningen blive tilvejebragt ligestilling med de øvrige kommunalt drevne provinslufthavne. Trafikministeriets afholdelse af udgifterne til fornyelse af banebelægningen og etablering af spildevandsanlæg på Odense Lufthavn vurderes heller ikke som statsstøtte, idet der er tale om investeringer, som staten under alle omstændigheder selv skulle foretage, hvis lufthavnen skulle drives videre i statsligt regi.

5. Høring.

Lovforslaget har været til høring i Statsministeriet, Justitsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Indenrigsministeriet, Erhvervsministeriet, Udenrigsministeriet, Statens Luftfartsvæsen og Danmarks Meteorologiske Institut. Endvidere er forslaget forelagt for Nordjyllands Amtskommune, Fyns Amtskommune, Aalborg, Bogense, Odense, Otterup og Sønder sø kommuner samt Luftfartsvæsenets Personaleforening under CO II og Luftfartsvæsenets Personaleforbund under Statsansattes Kartel.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger har der gennem længere tid været ført forhandlinger med repræsentanter for interesserede kommuner om overdragelse af lufthavnene. Efter forslaget får trafikministeren bemyndigelse til at effektuere overdragelserne, når de respektive kommuner måtte have truffet beslutning om at ville overtage driften af lufthavnene og tilkendegivet ønske herom.

For Aalborg Lufthavns vedkommende er der tale om overdragelse af bygninger, tekniske anlæg, materiel og inventar, hvis bogførte værdi pr. 31. december 1996 udgør i alt 22.813.204 kr. For Odense Lufthavns vedkommende, hvor der er tale om overdragelse af lufthavnen i sin helhed med alt tilbehør, udgør den bogførte værdi pr. 31. december 1996 11.393.788 kr.

I forbindelse med begge overdragelser skal der føres nærmere forhandlinger om vilkårene; bl.a. vil det blive stillet som betingelse, at staten kan kræve det overdragne tilbage i tilfælde af, at lufthavnsdriften opgives. Iøvrigt skal kommunerne eller de kommunale fællesskaber opfylde de sædvanlige krav, som SLV stiller til dem, der har koncession til drift af flyvepladser, herunder om indretning og drift. Luftfartsvæsenets skal fremdeles godkendes af Trafikministeriet, jf. luftfartslovens § 71. For Aalborg Lufthavns vedkommende kan der i forbindelse med udmatrikulering, efterfølgende anlægsarbejder m.v. opstå visse udgifter, som skal afholdes af kommunen eller det kommunale fællesskab, henholdsvis forsvaret efter nærmere drøftelser mellem parterne.

Ved overtagelsen af lufthavnsdriften overtager kommunen eller det kommunale fællesskab samtlige statens rettigheder og forpligtelser vedrørende den pågældende lufthavn. Kommunen eller det kommunale fællesskab skal således fuldt ud respektere alle vilkår i kontrakter, overenskomster, lejeaftaler m.v., som er indgået af staten for så vidt angår den pågældende lufthavn, ligesom kommunen eller det kom-

munale fællesskab indtræder i samtlige statens rettigheder på området.

Debitorskiftet indebærer, at kommunen eller det kommunale fællesskab skal opfylde de forpligtelser, som overtages fra staten. Opfyldes disse forpligtelser – mod forventning – ikke, og kan kreditorerne ikke opnå fyldestgørelse for deres krav i kommunens eller fællesskabets formue, vil staten normalt ikke være frigjort for sine forpligtelser, medmindre kreditorerne efter almindelige formueretlige regler i det hele må anses for at have accepteret alene at holde sig til kommunen eller det kommunale fællesskab som ny medkontrahent (debitor).

Til § 2.

De vedtægter, som fastsættes for kommunale fællesskabers virksomhed, vil indeholde nærmere retningslinier for vedkommende lufthavns drift og tillige bestemmelser om, hvorledes der skal forholdes i tilfælde af, at lufthavnsvirksomheden måtte blive nedlagt.

Ved trafikministerens godkendelse af et kommunalt fællesskabs vedtægter vil det blive påset, at disse er i overensstemmelse med aftalerne om overdragelsen og med luftfartslovens bestemmelser på områder, hvor der kræves tilladelser fra Trafikministeriet eller SLV, herunder bl.a. om fysiske ændringer af lufthavnen, fastsættelse af lufthavnsafgifter, sikkerhedsforhold og ordensforskrifter. For Aalborg Lufthavns vedkommende skal vedtægterne tillige udformes således, at medbenyttelsen af dele af Flyvestation Aalborg på ingen måde virker begrænsende på løsning af de opgaver, som flyvestationen eller andre dele af forsvaret i øvrigt er pålagt at løse.

Til § 3.

I forbindelse med en kommunes eller et kommunalt fællesskabs overtagelse af driften af en lufthavn bevarer statstjenestemændene deres hidtidige ansættelsesmæssige status som statstjenestemænd. De pågældende stillinger opføres fortsat som årsværk i anmærkningerne til finansloven. Forfremmelser – bortset fra avancement som er naturlig for den pågældende personalekategori – vil dog i intet tilfælde ske på tjenestemandsvilkår, idet tjenestemandstillingerne nedlægges ved ledighed.

De pågældende tjenestemænd er forpligtet til fortsat at gøre tjeneste ved lufthavnene, og de har under denne tjeneste som hidtil pligt til at tåle forandringer i stillingen, jf. herved tjenestemandenslovens § 12.

Bestemmelsen i § 3 svarer i princippet til de personalemæssige bestemmelser i tidligere gennemførte love om opgaveomlægninger mellem staten og amts-

eller primærkommuner samt i forbindelse med omdannelse af statsinstitutioner til aktieselskaber. Bestemmelsen indebærer, at de på lufthavnen tjenstgørende statstjenestemænd ikke vil have krav på ventepenge/rådighedsløn eller pension som følge af vedkommende kommunes eller kommunale fællesskabs overtagelse af lufthavnen.

Efter bestemmelsens stk. 2 skal vedkommende kommune eller kommunale fællesskab ved overtagelsen af lufthavnen fremkomme med tilbud til de enkelte statstjenestemænd om overgang til ansættelse i lufthavnsvirksomheden. Accept af dette tilbud vil indebære, at den pågældende herefter med det efter tjenstemandsloven gældende varsel bringer sin ansættelse som statstjenestemand til ophør og indtræder i ansættelsesforhold til vedkommende kommune eller kommunale fællesskab.

Indtil et ansættelsestilbud fra kommunen eller det kommunale fællesskab måtte være accepteret og tjenstemandsansættelsen bragt til ophør, eller hvis ansættelsestilbuddet ikke accepteres, opretholder de pågældende deres ansættelsesforhold til staten, og staten udbetaler i tiden fra overdragelsen af lufthavnen fortsat løn m.v. og afholder pension til de pågæl-

dende i overensstemmelse med reglerne i tjenstemandslovgivningen.

Som nævnt i bestemmelsens stk. 4 refunderer vedkommende kommuner eller kommunale fællesskaber staten de lønninger m.v., der udbetales i henhold til stk. 3 og indbetaler løbende pensionsbidrag til staten for den pensionsalder, tjenstemændene optjener fra overtagelsen. Det vil også gælde den rådighedsløn, som statstjenestemænd vil have krav på i tilfælde af afskedigelse i forbindelse med en indskrænkning eller fuldstændig nedlæggelse af lufthavnsvirksomheden, såfremt staten ikke kan anvise de pågældende anden passende stilling. Bestemmelsen om pensionsbidrag svarer til tilsvarende bestemmelser i andre love om overdragelse eller omdannelse af statsinstitutioner.

For de kontraktansatte medarbejdere på lufthavnene vil bestemmelserne i lov nr. 111 af 21. marts 1979 om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelser finde umiddelbar anvendelse.

Til § 4.

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Skriftlig fremsættelse (6. februar 1997)

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Herved tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om overdragelse af Aalborg og Odense lufthavne.

(Lovforslag nr. L 164).

Efter forslaget skal trafikministeren kunne overdrage Aalborg og Odense lufthavne til fortsat drift i kommunalt regi, således som det er tilfældet med de øvrige provinslufthavne, bortset fra lufthavnene på Bornholm og Vagar på Færøerne, hvor statsdriften er begrundet i overordnede infrastrukturpolitiske hensyn. Overdragelserne skal efter forslaget ske veder-

lagsfrit og gennemføres kun, hvis kommunerne selv ønsker det.

De statstjenestemænd, der ved overdragelserne er beskæftiget på lufthavnene, er forpligtet til fortsat at gøre tjeneste dér. Hvis de ikke ønsker at modtage tilbud om ansættelse hos vedkommende kommune eller kommunale fællesskab, opretholdes deres ansættelsesforhold til staten, idet de i så fald er forpligtet til at lade sig udlåne med bevarelse af deres tjenstemandsstatus.

Idet jeg iøvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje Tings velvillige behandling.